

Meer leven in het woon-zorgcentrum

Er is nog leven naast verzorging, ook als je zwaar hulpbehoevend bent, vinden ze in het OCMW van Kampenhout. Voor het leef- en woonaspect heeft woon-zorgcentrum Molenstee veel te weinig medewerkers, maar ze roeien met de riemen die ze hebben om de bewoners zo prettig mogelijk te ontvangen en hun fijne momenten te bezorgen, zodat ze zich goed voelen.

In Molenstee krijgen alle bewoners per dag een uur lang de nodige verzorging, ze worden gewassen, hun bed wordt verschoond, zo nodig krijgen ze te eten. Maar er is meer in het leven dan alleen die broodnodige zorg. 'Als je in een woon-zorgcentrum woont, stop je niet met leven. Mensen komen naar het woon-zorgcentrum omdat ze zorg nodig hebben, dementie hebben of omdat het alleen niet meer gaat. Maar hoe zorg je, los van die verzorging, ervoor dat mensen zich hier goed voelen?' Departementshoofd ouderenzorg Marc Dierick zegt niet dat de bewoners minder zorg moeten krijgen maar wel dat er meer aandacht, lees: meer personeel, moet

zijn voor die andere 23 uren die een etmaal telt. 'Op elk moment van de dag is er hier iemand om zorgen te verstrekken, maar als het over het leven gaat en de moeilijkere levensvragen, hebben we niet genoeg mensen om er een antwoord op te bieden. We moeten creatief zijn om de wensen van de mensen die naar hier komen, een waardige plaats te geven. Mensen willen op een menswaardige manier oud worden. Onze bewoners willen nog dingen zelf beslissen en dat is terecht.' Daarom mogen bewoners van Molenstee het ontbijt overslaan en tot negen uur in bed liggen. 'Het is onze opdracht ons aanbod aan te doen sluiten op wat de mensen

verwachten. En dat verandert. Zo moet zorg nu discreet zijn. Dertig jaar geleden zat een oudere op de pot met de deur open, wie tachtig plus was, had toen geen recht meer op privacy. Nu doen we alles discreter. We verbergen het urinezakje in plaats van het open en bloot aan de rolstoel te hangen. Meer en meer zullen we luisteren naar de mensen

en in overleg met hen gaan. Daarom hebben we ook een gevarieerd menu en scheppen de mensen van de keuken zelf individueel het bord op, zodat ze weten voor wie ze koken en ze zelf directe feedback krijgen. Dat levert een andere dynamiek op.' Animatieverantwoordelijke Olivier Soil is het hiermee volledig eens: 'Het culinaire blijft belangrijk, hier krijgen ze drie keer per dag lekker eten. Daarnaast houden we ook kookactiviteiten. Als je soep kookt op de afdeling waar mensen met dementie zitten, geurt het er heerlijk en krijgen mensen meer appetijt. Dat is een pluspunt. We geven ook extra aandacht aan het ontbijt.'

Welkom thuis

Ook Olivier Soil ziet in Molenstee dat de zorg voor de primaire behoeften op maat geleverd wordt: 'We houden in een dagboek bij wanneer de dokter komt, welke medicijnen de bewoners wanneer hebben gekregen, wat ze wel of niet mogen eten, wanneer ze slapen, maar voor de rest is er nog veel werk aan de winkel. Mensen hebben ook behoefte aan individueel contact. Ze willen weten wat voor weer het is, maar ze willen ook dat je luistert naar hun straffe verhalen, zoals gisteren die witloofboer die vertelde hoe hij rijk geworden was. Mensen willen zo graag over hun familie praten, hun professioneel leven, hun dieren. Als we een mens als individu willen benaderen en ingaan op wat hem interesseert, wat hem plezier geeft in het leven, kunnen we dat nu niet doen zoals het moet. Als ik nu in het woon-zorgcentrum zou verblijven, zou ik dikwijls onvoldaan blijven, terwijl je er net de tijd hebt om echt uit te kijken naar iets lekkers om te eten of te drinken of om iets fijns te doen.' Daarom legt Olivier Soil de klemtoon op die 23 uur wonen voor de 61 bewoners in het huis en de dertig bewoners van de 25 serviceflats. De bewoners hebben een hoge zorggraad, vijftig van hen hebben een dementie-

Marc Dierick:

'Het is onze opdracht ons aanbod aan te doen sluiten op wat de mensen verwachten. En dat verandert. Dertig jaar geleden zat een oudere op de pot met de deur open, wie tachtig plus was, had toen geen recht meer op privacy. Nu doen we alles discreter.'

Medewerkers moeten creatief zijn om de wensen van de mensen een waardige plaats te geven.

5

profiel. Naast de veertig zorgkundigen is er anderhalve kracht voor alles buiten de zorg. Als er dat minstens vier waren, zou ook die ondersteuning zeven op zeven kunnen gebeuren. Marc Dierick denkt aan een orthopedagoog om te beoordelen welke mogelijkheden bewoners nog hebben, een cultuurcoach om de deuren naar de buurt open te gooien. Maar vooral droomt Dierick van een mentor die vooraf samen met de bewoner de vragenlijst invult om erachter te komen wat die persoon aan het lachen maakt of hem boeit en of hij contact wil of liever met rust wordt gelaten. 'Mijn schoonvader zit sinds kort in een ander woon-zorgcentrum, maar er heeft nog niemand aan hem gevraagd wat hem boeit, wat hij nog graag wil. Hierdoor voelt hij zich er niet op zijn plaats en heeft hij niet het gevoel beter te worden. Hier proberen we op zoek te gaan naar het verhaal van de bewoners. Je komt niet op de opnamelijst, als we geen behoorlijke vragenlijst ingevuld hebben teruggekregen. Voor ons is dat belangrijk en daarom willen we ook zoveel mogelijk weten.' 'Die mensen geraken bij de verhuizing naar het woon-zorgcentrum alles kwijt, het gebeurt op een lastig moment en ze kennen dit huis niet.' Marc Dierick vraagt zich dan af wat er nodig is om hen gerust te stellen en tot rust te doen komen. 'We hechten er belang aan bij een nieuwe bewoner de juiste naam op de deur te hangen, en als iemand graag twee hoofdkussens heeft, moeten ze al klaarliggen. Het is basisinformatie waarmee je voort kunt. Het is onze ambitie aan te leunen bij wat mensen willen. Dikwijls horen we tijdens het gesprek dat we na acht weken houden, dat ze eerder waren gekomen.'

Blijven dromen

Naast medezeggenschap willen bewoners en hun familie steeds meer inspraak in wat er in een woon-zorgcentrum gebeurt. In Molenstee is er op elk van de twee afdelingen een wensboom. 'Elke maand mogen mensen post-its met wensen of dromen aan een boom hangen, als het maar positief is. Tijdens de maandelijkse vergadering van de gebruikersraad bespreken we dan in alle oprechtheid wat er goed loopt en wat minder én kijken we of we op de wensen of dromen kunnen ingaan. Wat dan goed meevalt bestendigen we, wat tegenvalt stopt. Dit geeft in elk geval een positief elan aan de gebruikersraad, want we kunnen inspelen op wat de mensen willen. Soms lukt het niet.' – 'Dan roeien we met de riemen die we hebben,' zegt Olivier Soil die denkt aan de wens naar zee te gaan. 'Vanuit Kampenhout is dat ingewikkeld en daarom hebben we toen de zee naar hier gebracht met webcambeelden, water en zand en een Rodenbach met garnalen. Maar een boottocht tussen Vilvoorde en Brussel hebben we vorig jaar wel kunnen doen. En dat is fijn. De mensen zijn eens uit het stramien van het negativisme en kunnen hieraan terugdenken.' Voor Marc Dierick wordt de gebruikersraad zo ook veel prettiger: 'Zo proberen we alles zo interactief mogelijk te maken. Nieuwelingen verwachten dat meestal niet, ze zijn het niet gewend dat elders te zien. Ook de familie vraagt soms naar het bezoek, terwijl ze uiteraard altijd binnen en buiten mogen lopen. Dat is al jaar en dag een wettelijke verplichting. En natuurlijk mogen ze hun moeder of grootvader nog mee op stap nemen. Dat geeft toch aan hoe moeilijk dat moet zijn, de verhuizing naar het woon-zorgcentrum.'

Mensen van de buurt komen mee in het woon-zorgcentrum eten.

Olivier Soil:
‘Als we een mens als individu willen benaderen en ingaan op wat hem interesseert, wat hem plezier geeft in het leven, kunnen we dat nu niet doen zoals het moet.’

Meerwaarde zoeken

Molenstee telt vijftig actieve vrijwilligers die in 2017 zo'n 5800 uren presteerden. Hoe fantastisch dit ook is, vrijwilligers kunnen het werk niet echt overnemen. Olivier Soil: ‘En ze moeten aansturing krijgen. Zelfs in het cafetaria moet je zorgen dat logistiek alles perfect in orde is, voordat de

vrijwilligers hun taken kunnen opnemen. En dat zijn er veel, babbeltjes zijn zo belangrijk.

Vrijwilligers helpen mee aan de goede sfeer, zodat elke bewoner zich hier thuis voelt, dat is ons einddoel.’

Olivier Soil probeert in te spelen op wat de bewoners boeit. Zo is er een uitgebreid aanbod van creatieve dingen, van knutselen tot breien. Als muzikant hecht hij veel belang aan cultuur zoals muziek, film, fotografie, soms schilderkunst. Er zijn beweegspelletjes met de kinesist erbij. Toch vallen veel interesses door de mazen van het net. Soil: ‘De meerwaardezoekers die graag klassieke muziek beluisteren of over actualiteit praten, komen niet aan hun trekken tijdens de kaartenbingo of het knutselen. We proberen het af en toe wel, dan besteden we eens aandacht aan klassieke muziek, Mozart of Bach. Maar André Rieu is toch toegankelijker dan pakweg Stravinski.’

Hij zucht: ‘Soms is het gemakkelijker om de mis op te zetten. Zo'n zorgbehoevende die graag naar klassieke muziek luistert, zet je niet bij slaggers op een verjaarsfeestje. Maar we hebben niet altijd de middelen om aan alle wensen te voldoen.’ Anderzijds zijn er soms te veel prikkels voor de bewoners en willen ze meer rust. ‘We proberen op ieders wensen in te gaan. Zo hebben we ook een contactkoor, dan speel ik gitaar en zingen bewoners en vrijwilligers mee.’ Muzikant Soil schreef voor het woon-zorgcentrum al drie liedjes, het Molensteelied, eentje om de vrijwilligers te bedanken en een in het kader van een kunstproject over dementie. Bij dat project maakten de bewoners kunstwerken die later tentoongesteld en geveild werden. ‘De opbrengst was niet voor onszelf,’ zegt Marc Dierick, ‘maar voor Villa Clementina waar kinderen met kanker op krachten kunnen komen. Hiermee bewezen we dat mensen met dementie nog echt iets voor anderen kunnen betekenen.’

Molenstee wil ook de brug slaan naar de buurt, naar de mensen van de straat die twee keer per week in het buurtrestaurant van het woon-zorgcentrum kunnen komen eten. Meestal zijn ze met veertig, soms met meer dan honderd. Het OCMW koppelt er soms een uitleg aan vast om zo de drempel voor de buurt te verlagen. ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL